

ЦЕНА:

За Србију на годину	6 динара
на пола године	3 .
За стране земље на годину	9 .

РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ

Београд, 24. јануара.

Његово Величанство Наш узвишени Господар и Краљ Александар I, и Његово Величанство Наша светла Госпођа Краљица Драга, у пратњи г. г. Министара: правде и војног и Својих свита, допутовали су јуче у 4 сахата и 45 минута засебним дворским возом из Ниша у Своју престоницу.

На овдашњој железничкој станици дочекали су и поздравили Њихова Величанства: г. г. Министри: иностраних дела, финансија, грађевина и привреде, Његово Високопреосвештенство Митрополит г. Инокентије са свештенством, г. г. председник и потпредседник Сената, ђенерали, потпредседник Државног Савета, председник Главне Контроле, наши посланици у Паризу и Атини, заступник управника вароши Београда, заступник председника општине београдске са општинским одбором, официрски кор, чиновништво и многобројно грађанство.

На перону железничке станице била је постројена почасна чета са заставом и

музиком, која је при доласку Њихових Величанстава интоновала краљевску химну.

Њихова Величанства одвезла су се у Двор праћена целим путем одушевљеним узвицима искупљеног народа: живео и живели!

„Српске Новине“

РАД ОДБОРА ОПШТИНСКОГ

РЕДОВНИ САСТАНАК
18 новембра 1903 год.

Председавао заступник председника београдске општине кмет г. Владимир Лацковић. Од одборника били: г. г. Јанаћ Константиновић, Петар Новаковић, М. Капетановић А. Ј. Аксентијевић, К. Теодосијевић, Р. Драговић, С. Азријел, Т. Цинцар-Јанковић, Милан Димић, Димитрије Наумовић, А. Н. Крсмановић, Богоје Јовановић, Мих. М. Борђевић, Дамњан Стојковић, Никола И. Димитријевић, Јован Смедеревац, Љуба Дојчиновић, Др. Јован Данић, Милош Валозић, Б. С. Живковић, А. Шток, Јован Максимовић, Лазар М. Матић и Борђе Н. Петр вић.

Деловођ, Мих. М. Марјановић.

I

Прочитан је записник одлука седнице држане 15 новембра тек. године.

Одборник г. Јован Смедеревац изјављује да је у прошлој седници кад је вођена дебата по предмету саопштења процене штете нанесене

имању г. Божицара Јанковића, ђенерала, казао да се је комисија проценилачка саветовала и погађала читава два сата и једва се је за процену суму сагласила. Међу тим у записник је унесено, да се је комисија два сата ценкала са пуномоћником сопственика овога имања и једва се је за ову суму погодила. Тражи да се прочитани записник у смислу изложеног исправи.

Одборник г. Милан Капетановић изјављује, да се записник лепо и опширно води и противу тога не може бити примедбе. Али ипак би желео, да се у записник не унесе речи и изрази који су строги и које поједина господа одборници случајно изговоре, већ да се те речи и изрази замене речима и изразима блажијим, којима се ипак не би мењала садржина исказаних мисли.

По саслушању тога, — одбор је решио:

Да се прими прочитани записник са овом изменом коју је тражио одборник г. Смедеревац и овом напоменом одборника г. Капетановића.

II

Одборник г. Димитрије Наумовић поводом донесеног решења о накнади штете нанесене имању г. Божицара Јанковића, ђенерала, постојећем у Бирчаниновој улици изјављује следеће:

ПОДЛИСТАК

ЖИВОТ И ВЛАДАВИНА
СТЕВАНА ДЕЧАНСКОГА

НАПИСАО
МИЛОШ Л. ЗЕЧЕВИЋ (3)

И ако родослов почиње са седамнаестом годином Стеванова живота, ипак о њему до буне његове против оца (1314 године) знамо веома мало. Стеванова биографија у родослову долази међу опширније, али су то углавном само празне речи, без икаквих факата. Калуђер који је, под манастирским кровом и на домак тајанственом звуку манастирских звона, писао ову биографију и сувише је био занесен побожношћу, и замислио Стевана не као човека и владоца, већ као владоца и свеца. Па ипак је он мање подлегао својој побожности и занесености него што је Цамблук, који у Стевану не види човека него само свеца: праведна мученика. Ниједан ни други, природно је, не дају потпуно и истинито обележје Стеванова карактера, и стога се о томе може рећи нешто само на основу онога како се он види у приликама у којима је имао удела.

2. Стеван међу Татарима, женидба његова и живот у Зети

1. Од рођења Стевана Дечанскога па до његова ступања на српски престо прошло је преко четрдесет година; а за то време у Србији се десило много значајнијих догађаја, који су учинили много на јачању Србије споља и на њеном сређивању и снажењу изнутра. Није овде место да се о тим догађајима нарочито говори, шта више сваки од њих неће се овде ни споменути, већ ће се обратити главна пажња на догађаје у којима је Стеван имао учешћа. Први такав догађај који је био значајан за Стевана, а за српску краљевину још више јесте најезда татарска под њиховим ханом Ногајем.

Ногај је био господар једнога дела оних многобројних народа које је монголски деспот Џингисхан у почетку XIII века био ујединио под своју власт, и који се, након његове смрти, одвојио од те источњачке мешавине и заузео данашњу јужну, степску Русију. Та је најезда позната у историји рускога народа под именом стравичне татарске или монголске најезде.¹ У степама данашње јужне Русије они су у првој половини XIII века ство-

рили засебан центар, независан од онога у средњој Азији, па су одатле у омањим одељењима испадали на све стране, пљачкали и пустошили, па се обично враћали на исто место. Исто тако као што су јевропски народи у петоме веку сматрали Хуне бичем божјим, тако су и у XIII веку Јевропљани сматрали Татаре као народ који би требало да се јави на свету када страшни суд буде на прагу. Од њих су пропатила веома словенска племена у приморју Балтичкога мора, и у средњој Јевропи и на Балкану; од њих је много јада видела угарска краљевина, а Русија је успела да их се ослободи тек крајем XIV века.

Крајем прве половине XIII века (1241 године) навале Татари са огромном силом на Угарску, па је као бесна бујица сву преплаве и допру до самога Јадранскога мора, — чак до под бедеме дубровачке — па се одатле преко српских земаља врате у Бугарску коју исто тако стравично опустоше. Отада су Татари често преко Дунава прелазили у Бугарску и преко Балкана у Тракију и у Македонију и увек немилеце робили и пустошили. Последњих година владе византскога цара Михаила VIII Палеолога и у почетку владе Андроника II, Татари се мешају и унутрашње распре у Византији, а тако исто и у Бугарској. Тај ратнички народ, не-

¹ A. Rambaud, Histoire de la Russie depuis les origines jusqu'à l'année 1884. Paris 1884, p. 123—147.

Изашао је сам лично на лице места и уверио се је, да поменутом имању није готово никаква штета нанесена. Међу тим је одбор решио да се сопственику даде накнада од 5000 дин. Рђава је практика да одбор решава да се појединим лицима, која су на великим положајима плаћа и оно на шта немају права, а да се осталим грађанима, којима је нанесена очигледна штета, не плаћа ништа. Алекси Матићу, овл. старинару општина је упропастила имање у Немањиној улици па му ни до данас није не само дала какву накнаду већ му шта више није исплатила исто имање по процени, пошто по регулацији мора цело откупити. Даље наводи, да је и њему општина нанела штету преко 15.000 дин. а да му ни паре није дала накнаде. Кад је одбор дао оволику накнаду г. Јанковићу поднеће и сам акт да се и њему да накнада за причињену му штету.

По саслушању тога, — одбор је решио:

Да се пређе на дневни ред.

III

По прочитању акта одељака Управе града Београда АБр. 10.706, 10.732, 10.744, 10.765 и 10.766 и начелника среза врачарског АБр. 10.726, којима се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, — одбор је изјавио:

Да су му непознати: Наста жена Пере Тасића, пиљара, Нове Стефановић, Ренко Тодоровић и Стојан Максимовић, лебарски момци, Недељко Влајић, надничар, Марија жена Мирослава Павловића, тапацирера, Милан Јовановић, ужар и Стојан Деспотовић, механџија.

IV

Заступник председника општине извештава одбор да је на дневном реду продужење претреса у појединостима пројекта расхода буџета београдске општине за 1903 годину, а имено расхода буџета трошарине београдске општине.

Прочитана је позиција расхода истог буџета која гласи „I Плате: а. Управном особљу: Управник 4080 динара.“

Заступник председника пита одбор, прима ли ову позицију?

Одборник г. Борђе Пешировић тражи, да се решавање по овој позицији одложи за идућу седницу, а да се нареди комисији, која извиђа неправилности учињене од извесних чиновника трошаринских, да са радом похита и за идућу седницу поднесе извешће бар о ономе шта је до сада извиђајем констатовала. Из тога извешћа видеће се да ли управник трошарине заслужује према своме раду и подобности оволику плату. Заступник председника изјављује, да овде није реч о личности управника трошарине већ је реч о томе: да ли је ова плата управнику трошарине довољна без обзира на лице које то место заузима већ с обзиром на послове које исто има да врши.

Одборник г. Борђе Пешировић изјављује, да је садањи управник општ. трошарине по све неподобан за ово место, јер он ни данас незна шта му који подручни орган ради и како ради. Кад би управник трошарине вршио своју дужност како ваља не би био противан, да му се даде плата од 6000 динара, али данашњи управник не заслужује плату ни коју имају старешине станица. С тога предлаже да се садањем управнику одреди плата у 800 динара. Нема боље мишљење ни о садањем благајнику трошарине ни о још неким трошаринским органима.

Одборник г. Михаило М. Борђевић слаже се предлогом предговорника, да се решавање по овој позицији одложи за идућу седницу а да комисија о којој је реч дотле поднесе извешће.

Заступник председника понова објашњава, да овде није реч о личности, већ о плати управника трошарине без обзира на лице које сада овај положај заузима.

Ако одборник г. Петровић налази, да је садањи управник трошарине неподобан, онда му ништа не смета, да тражи по претресу буџета, да се исти смени.

Одборник г. Димитрије Наумовић налази да предвиђена плата управнику трошарине с обзиром на послове, које исти има да врши није велика.

Одборник г. Тома Цинцар-Јанковић изјављује, да правилно прикупљање прихода трошаринског зависи од подобности управника трошарине. Лепо је раније казао садањи управник трошарине, да не постоји школа за обучавање у томе. Место управника трошарине треба да заузима лице, које је већ вршило сличан посао. Питање о плати управника трошарине врло је важно, у колико се управнику трошарине одреди већа плата у толико ће се за управника трошарине пре добити спремно лице.

Држи да овде не може бити сада речи о личности која сада заузима положај управника општ. трошарине. Кад би о томе лицу било речи, он би му одредио плату као старешинама. О неподобности садањег управника трошарине за то место ви сте сви уверени. Он је предавао зоологију у гимназији па по том постао полиц чиновник а одатле управник трошарине. Са свим је друкчији професорски и полицијски посао од послова који се односе на наплату државних и општ. дажбина.

Општински је суд био предложио плату управнику трошарине у 6000 дин. али је комисија буџетска исту смањила на досадању суму на захтев једног члана комисије који је тврдио, да је толика сума довољна за садањег управника с обзиром на његову подобност. Тај члан комисије не стоји са садањим управником у рђавим односима и сигурно ће и сам садањем управнику казати оно што је казао овом приликом.

Одборник г. Богоје Јовановић пита има ли управник трошарине поред плате и тантијему и ако је има онда колико иста на годину износи.

Заступник председника одговара, да управник трошарине има тантијему, која ће за ову годину изнети око 2000 дин.

Одборник г. Богоје Јовановић с обзиром на ово саопштење налази, да је предвиђена плата управнику трошарине не само довољна но и велика с тога предлаже плату од 3000 дин. кад управник трошарине има и оволику тантијему.

Одборник г. Јован Максимовић изјављује, да су у последње време постављани за управнике општ. трошарине пензионери са великим пензијама који су са тим пензијама и овако ве-

престано под оружјем, у мањим или већим одељењима веома се често виђао по византиским земљама, задавајући грозан страх становништву где год се појаве. Крајеви куда они прођу као пљачкаши, после њих су на поглед тужни и стравични: на огромним просторијама за неколико година не види се живе душе.

Према Византији, као и према осталим суседним државама, они су се држали свакојако: и као непријатељи који стравично пустоше њене градове и покрајине, али који никад не задржавају стално под својом влашћу оне земље што су једном заузели, као што су радили Турци; затим се држе и као савезници који се уз византиску војску, а често и сами као најамници, боре против других непријатеља византиске царевине, нарочито противу Словена на Балкану. Често пута они су у унутрашњим распрама у Византији потпомагали коју од противничких страна, а понекад су обадве странке имале уза се по коју чету татарских војника. Од њих је веома много, као што је напоменуто, претрпела Бугарска, а 1283 године 4006 Татара, грчких најамника, под својим војводом „Прноглавом“ загрозе и самој Србији, која се тада спасла срећним случајем: Татари се потопише у реци Дриму.¹

Године 1285 имала је Бугарска да издржи навалу велике татарске најезде по ханом Ногајем, који тада продре у Тракију и Македонију, па те земље стравично опустоши, а своје станиште утврди у Бугарској. Бугарска се тада и распаде од Ногајевих удараца.

2. Утврдивши се у Бугарској, Ногај, по општем начелу татарских вођа, настаде да одатле продужи освајања и пљачкања. По Византији су већ крстарили татарске чете, које су Византинци сматрали као претече праве њихове пропасти. Веома је занимљиво душевно стање у народа у Византији, како нам сликају византиски писци: татарске чете на земљи и необични знаци на небу препадали су све живо у Византији. Не беше тада у тој царевини нити личне нити имовне безбедности, а она не беше у стању да тако стање поправи.¹

Још су се једино на границама српскога краљевства заустављале татарске чете, али Ногај намисли да са свом силом нагрне и на њу. Краљ се Милутин нађе у великој невољи кад дозна да и на Србију полази тај пустоловни народ, те похита и пошље посланике Ногају, не би

ли га одвратио од нападања на Србију. Тада Милутин отпусти своју дотадашњу жену Јелисавету, ћерку угарекога краља Стевана V, и ожени се другом ћерком тадашњег бугарскога цара Борђа Тертера, у нади да ће бити безбеднији од стране Татара, поставши рођак по жени Ногајеву сину Чоку.¹ Али се краљ Милутин у томе превари. Ова женидба његова и богати дарови успели су истина да за неко време задрже Татаре, али се Ногај, осиливши се веома у Бугарској, која му је морала плаћати данак, наскоро се спреми да озбиљно нападне на Србију. — јамачно покренут Милутиновим успехом против видинскога деспота Шишмана, кога су потпомагале и татарске чете.² Милутин се није смео упустити у бој са страшним Ногајевим четама, већ опет пошље посланике Ногају, молећи за мир. Посланици нађу Ногаја спремна да навали на Србију; тада и срећа прискочи Србима у помоћ, јер се баш у то време, 1292 године, Ногај завади са својим северним суседом, Токтај-ханом, поглаваром другог одељења татарскога. Нешто то а нешто богати дарови, које је Милутин и сада послао Ногају, учине те Милутиновим по-

¹ Gregoras, Byzantina historia, Tom. I, lib. V, cap. 5, p. 137, 149 etc.; lib. II, cap. 4, p. 229 etc.; Pachimeres, De Andronico et de Michaela Palaeologo, Tom. I, lib. V, cap. 3, 4, p. 342 sq.; lib. VI, cap. 19, p. 466. sq.; lib. VI, cap. 35, p. 524, sq.; Tom. II, lib. III, cap. 26, p. 262 sq. итд.

¹ Дан., Животи краљева, стр. 120, 122; Љ. Ковачевић и Љ. Јовановић, Историја срп. народа, 1895—6, стр. 99.

² Љ. Ковачевић и Љ. Јовановић, опр. cit. 99.

¹ Дан., Животи краљева, стр. 111—112.

великим платама имали велике дохотке, ма да су радили много мање од подручних органа, који према раду имају сразмерно велике плате. С обзиром на ту околност што управници трошарине имају и велике пензије преллаже да се управнику трошарине за идућу годину одреди плата у 2500—3000 динара.

Одборник г. Соломон Авријел налази да су гледишта предговорника неоправдана. Кад општина даје управнику водовода плату од 9000 дин. на годину, који има у половину посла, који има управник трошарине, онда не разуме зашто се мисли да је плата у 4080 дин. управнику трошарине, који има да се стара да се наплати један општ. приход који годишње прелази милион, велика.

С тога преллаже, да се усвоји предложена плата.

Одборник г. Божја С. Живковић разуме одборника г. Петровића, који плату везује за личност, али не разуме оне одборнике који плату не везују за личност, а овамо преллажу мању плату. Буџетска је комисија свела суму од 6000 дин. колику је суд предложио на плату управника трошарине на 4080 динара с обзиром на лице које сада то место заузима. Кад би се добило за то место лице како се жели ми би могли дати плату и од десет хиљада динара, јер ни та сума не би била велика, кад би се нашло лице, како желимо.

Одборник г. Ђорђе Петровић дао би плату управнику трошарине и у 6000 дин кад би исти разумевао посао, али данашњем управнику с обзиром на то како он разуме службу и како је врши не да ни 800 дин. годишње. Кад се је садањи управник трошарине представљао одбору он се је изјаснио, да је послат одозго. Он не може никако на овоме месту остати, јер не разуме ни најобичније ствари трошаринске. На други се пак начин не може сменити, ако му се не одреди плата колику по својој подобности заслужује.

Заступник председника пошто се нико више не јавља за реч ставиће на гласање прво предложену позицију од стране буџетске комисије на плату управника трошарине, па ако иста

сланицама пође за руком да опет умире Ногаја. Али овај, јамачно бојећи се да се Милутин не користи његовом завадом са Токтајем, те да у друштву са Бугарима не удари на њ с друге стране, захте од Милутина таоце за мир, а међу њима и сина његова Стевана.¹ Раније је изнета доста вероватна претпоставка да је Ногај тражио Стевана, колико да би имао јачу залогу мира, толико да би га уклонио из Србије, да не буде на сметњи рођацима Ногајевих унука, ако их је било — а може бити да је то био Константин, млађи брат Стеванов — како би они наследили српски краљевски престо.

У Србији се како прича јепископ Данило, нико није надао да ће се Стеван икад вратити,² јер Ногај свакојако није мислио повратити Стевана. Али и Србији и Стевану припоможе и сад срећни случај те се не обистини оно чему су се у Србији надали. Наскоро по одласку Стеванову на двор хана Ногаја, овај зарати са Токтајем, и у једноме одсудном боју, близу данашње Одесе, буде рањен сам

буде одбачена, онда ће стављати редом предлоге одборника како су падали.

Ко је за предложену позицију гласаће „за“ а ко је против гласаће „против.“

За овим је приступљено гласању и по свршеном поименичном гласању одбор је са 20 против 4 гласова (против гласали одборници г.г. Петар Новаковић, Никола И. Димитријевић, Јован Максимовић и Ђорђе Н. Петровић), — решио:

Да се у буџет трошарине београдске општине за 1903 годину стави и овај издатак:

І. Плате:

а, Управном особљу.

1. Управник четири хиљаде и осамдесет динара.

V

Продужен је претрес у појединостима пројекта расхода буџета трошарине београдске општине за 1903 г. и прочитана позиција расхода истог буџета, која гласи: „2. Благајник 3000 динара“. Одборник г. Тома Цинцар-Јанковић и ако је раније потписао овај пројект доцније је увидео, да ово звање ваља укинути. Излаже разлоге за ово своје мишљење.

Одборник г. Ђорђе Петровић слаже се са предговорником.

Заступник председника општине изјављује, да по сада постојећем закону о општинама благајника општинског па следствено томе и трошаринског бира општ. одбор. И сам се је суд занимао питањем о благајници трошаринској, па је исту хтео спојити са главном општ. благајником, али је наишао на извесне мале тешкоће. Управа трошаринска већ је поднела акт и тражила, да јој се за благајника упути друго лице, пошто садањи благајник није подобан за то место. То ће питање бити изнесено пред одбор чим се претресе општ. буџет који не трпи одлагање, па ће одбор имати прилику да дебатује о томе: је ли ово звање потребно или не и ако је потребно, онда да ли да трошаринска благајница остане и даље где је или да се споји

Ногај и умре у бежању. То се десило 1293 године.¹ Међу Татарима настане забуна, којом се користи Стеван са друговима и добегне у Србију.² Мало након Стеванова повратка у Србију, Ногајев син Чок нагрне са остатком очеве војске на Бугарску и окоми се на цара Смиљца, кога му је отац, пред свој полазак у борбу са Токтајем, био подигао на бугарски престо, збацивши пређашњег свога штићеника цара Ђорђа Тертера, таста Милутинова. Смиљца се обрати за помоћ краљу Милутину и тада да своју кћер Теодору за Милутинова сина Стевана.³ Српска помоћ јамачно није на време пристигла Смиљцу, јер је у брзо био приморан да престо преда Чоку као зету Тертерову.⁴

¹ Др. К. Ј. Иречек, Историја Болгарџ, 1878, стр. 375.

² Дан., Животи краљева, стр. 122.

³ Дан., Животи краљева, стр. 124: „...И сь христовиъ вьсехоть сьтворити бракь възлюбленому сьноу своемоу глаголаемоу Стевану, ико вь истину чедолобивиъ отьци, и поветь дьштерь цара болгарскаго рекомааго Смильца, и сию обручи юмоу бити вь женоу.“ Име ове жене Стеванове налази се у једној Душановој повељи, којом он потврђује неке своје прилоге „гробу своје мајке Теодоре“, а данас је примљено у опште мишљење Душана родила ова Бугарка 1309 године код (Споменик IX, стр. 5.).

⁴ Нема сумње да је краљ Милутин ступио у савез са царем Смиљцем одмах пошто се Стеван вратио из Татареке или одмах након смрти Ногајеве. Те блиске Смиљчеве везе са Милутином може бити да су биле узрок зашто Чок да нападне на њ, кад је овај дошао на престо милошћу самог његова оца Ногаја. Види: Дан., Жив. Краљ. 119.—123; Споменик III, стр. 21.—22. У Споменику III на наведеном месту штампана је једна повеља Милутинова Хиландару у којој он сам прича о овим догађајима. У њој

са главном благајником. Било како му драго да се ово питање реши ипак се на благајничне послове мора чинити неки издатак, ако не у виду плате благајнику трошарине оно у виду хонорара главном благајнику на руковање трошаринским приходом.

Моли одбор да ову понуду усвоји, и доцније у своје време нека то питање расправи, јер ако потребе буде онда нека се има вредита, не буде ли потребе тај ће се издатак показати као уштеда.

По саслушању тога и по прочитању и осталих тачака по особ, — одбор је решио:

Да се у буџет трошарине београдске општине за 1903 годину ставе и ови издаци:

І. Плате:

а. Управном особљу:

2. Благајник три хиљаде динара;
3. Хемичар — технолог три хиљаде динара;
4. Статистичар хиљаду и шест стотина динара;
5. Писар архивар хиљаду две стотине динара;
6. Писар хиљаду и осамдесет динара;
7. Послужитељ седам стотина двадесет динара;
8. Кочијаш осам стотина четрдесет динара.

VI

Продужен је претрес у појединостима пројекта расхода буџета трошарине београдске општине за 1903 г. и прочитана позиција истог која гласи: „На старешине станица и магацина, на помоћнике старешина станичних, на контролоре, магационаре, књиговође и мераче 47612 динара.“

Одборник г. Ђорђе Н. Петровић не слаже се са оваком стилизацијом ове позиције. Преллаже да се определи број појединих звања обухваћених овом позицијом као и величина плата истих, јер ако се то не учини остављају

3. Кад је Милутин оженио Стевана Теодором, одвоји Зету са градовима и предаде му је на управу.¹

Пошто Зета у првој половини XIV века игра значајну улогу у догађајима у Србији, јер је она била колевка двама догађајима за живота Стевана Дечанскога, потребно је да се о њој нешто више на овоме месту каже.

Одавно је опажен и признат значај Зети, који је она у средњем веку имала међу осталим областима српске краљевине. Не гледајући што се у њој у XI веку засновала доста снажна српска краљевина која је била претеча доцнијој јакој и консолидованијој српској држави у којој владаше племе Немањино, она је и у само њихово време имала особит значај, одликујући се својим особитим географским и културним цртама. За њу Ч. Мијатовић вели: „Ко год расматра историју српскога народа у средњем веку, не може да не опази како Зета све до самога краја заузимље особени положај. Она је српска

сам Милутин каже: „...и възлюбленаго сына моего Стевана, сь великоименитими властель земли срьбьскихъ послахъ на слоужбоу яго (Ногају)“. И ове речи показују велику сличност ове повеље са Даниловим општом Милутинова живота. (в. нап. 1), а Јован је Радоњић на основу још доста других података покушао да докаже да је ова повеља лажна, што се у осталом може одмах видети кад се повеља пажљиво прочита. (Летописе Матице Српске“, св. 183, 1895, стр. 92, и даље).

¹ Дан., Жив. краљева, 124.

се одрешене руке управи трошаринској да предлаже за веће плате неспремније чиновнике, као што је до сада рађено.

Одборник г. Јован Смедеревац из досадање дебате види да у Управи трошарине нема реда ни код чиновника. Не може никако да допусти, да се унапређују прекоредно неспремнији и још мање, да се стари исправни чиновници не награђују а још мање отпуштају. Тражи да општ. суд учини предлог за регулисање положаја трошаринских чиновника. А да се предложена позиција прими и стилизира као прошле године.

Одборник г. Божка Живковић предлаже да ова позиција гласи: На десет старешина станица, осам контролора, десет помоћника старешина станица и три магационера 47612 хиљада динара. Усвојивши овај предлог одборника г. Живковића, — одбор је решио:

Да се у буџет трошарине београдске општине за 1903 год. стави и следећи издатак:

б. *Сиољњем особљу:*

9. На десет старешина станица, осам контролора, десет помоћника старешина станица и три магационера четрдесет и седам хиљада шест стотина и дванаест динара.

VII

Продужен је претрес у појединостима пројекта расхода буџета трошарине београдске општине за 1903 годину и по прочитању позиције која гласи: „На позорнике коњанике и пешаке 53352 динара“ а после потребног обавештења, — одбор је решио:

Да се у буџет трошарине београдске општине за 1903 годину стави и овај издатак:

б. *Сиољњем особљу:*

10. На позорнике: коњанике и пешаке педесет и три хиљаде триста педесет и два динара.

VIII

Продужен је претрес у појединостима пројекта расхода буџета трошарине београдске оп-

штине за 1903 год. и по прочитању следеће позиције, — одбор је решио:

Да се у буџет трошарине београдске општине за 1903 годину стави и следећи издатак:

в. *Тантијема и хонорари:*

11. Државни процент на царинарници 5⁰/₀ десет хиљада динара.

IX

Продужен је претрес у појединостима пројекта расхода буџета трошаринске београдске општине за 1903 годину и прочитана следећа позиција која гласи:

„Управнику и трошаринском особљу тантијема на суму преко милиона динара бруто трошаринског прихода и са царинарнице према чл. 35. Уредбе девет хиљада две стотине педесет динара.“

Одборник г. Тома Цинцар-Јанковић изјављује, да и ако је потписао овај пројект ипак је доцније увидео, да ова позиција не може овако остати, јер нашто издавати тантијему и на приход са Царинарнице који трошарински органи не наплаћују већ београдска царинарница, зашта пак држава наплаћује на приход 5⁰/₀ процента.

С тога предлаже, да се тантијема не даје на приход и са царинарнице.

Одборник г. Ђорђе Пешковић усваја предлог предговорника.

Одборник г. Раденко Драговић наводи како ранијих година није било тантијеме, како је иста тек последњих година уведена. Док није било тантијеме наплаћивана је трошарина и није било оних многих жалби које су подношене од кад се тантијема даје. Незна разлоге са којих је уведена тантијема, али налази да је њено установљење неоправдано тим пре што трошарински органи трошарину наплаћују на одређеним местима и по утврђеној тарифи. Према томе зашто давати тантијему кад је утврђено: где се, како се и колико има наплатити на име трошарине. Ко хоће да врши савесно службу он ће је вршити и без тантијеме а ко неће њега треба ухватити и отпустити.

Овако је тантијемом изазвано, да је у овој години трошаринска управа покушала да наплаћује трошаринску таксу и онде где јој није место према тарифи, а само да добије што више тантијеме. Наводи за пример наплату трошарине на кола којима се преносе разни предмети са обала Саве и Дунава у радње. Разуме да се трошаринским органима да проценат од оне трошарине која се наплати на предмете који нису за плаћање трошарине пријављени, већ на које се покуша да се избегне плаћање трошарине, па трошарински органи увате такву робу и трошарина се на исту наплати. Са наведених разлога предлаже да се издавање тантијеме као што је до сада давано укине.

Одборник г. Тома Цинцар-Јанковић излаже разлоге са којих је тантијема уведена. Даље тврди, да је приход трошарински последњих година из године у годину неоспорно растао, а шта је томе узрок: да ли тантијема или интерцелације одборника не може насигурно да тврди. И ако то стоји ипак налази, да су наводи предговорника оправдани доста и да о њима ваља дуже дебатovati и добро размислити.

Одборник г. Божка С. Живковић наводи да и код новчаних завода постоје тантијеме. Даље објашњава зашто су оне уведене па тврди да је с тога потребно давати тантијему и органима трошаринским. За хватање кријумчара трошарине не само трошарински органи но и сваки грађанин има права на награду која је предвиђена законом. Код издавања тантијеме ствар стоји овако: предвиђена је једна сума, која се посигурно годишње може наплатити на име трошарине и на вишак што се у те суме наплати дата је тантијема, која годишње може изнети до 10000 динара. С тога предлаже да се пројектовани расход на тантијему прими као што га је комисија предложила.

Одборник г. Јован Смедеревац није противан тантијема, јер иста постоји у целом свету па и код приватних. Само налази да је начин на који се она рачуна неуместан. С тога предлаже да се тантијема издаје макар и у већем

земља и опет њена историја има да покаже појаве, којих друге српске земље немају. Не само да је као област пристојала у систем државе Немањинске, него је управо у њој била колевка за идеју државног јединства преко граница појединих области; и опет — своју индивидуалност и своје обласне интересе сама Зета никада није жртвовала великоме јединству државном. Већ јој Немања, рекао бих, готово с неким поштовањем и љубављу признаје њезин особени карактер, називајући је мимо свих других српских земаља „једином“ својом.¹ После Немање видимо да њоме управља млађа грана дома Немањина, велики кнез Вукан и његови потомци; пред свршетак тринаестог и почетком четрнаестог века видимо у њој краљицу Јелену жену Уроша I, матер краљева Драгутина и Милутина; у првој половини XIV-ог века долазе да њоме управљају престолонаследници Дечански и Душан, на сву прилику и Урош последњи. Није случајно што се из Зете дижу буне противу краљева који владају а на корист престолонаследника.²

¹ Како се ова реч „једина“ ваља разумети, и шта је управо Зета била Немања, показао је г. Љ. Ковачевић у „Гласу Срп. Краљ. Академије“, књ. 37, стр. 20—22; а нешто о томе, али доста заплетено, говори Мајков у својој „Истор. срп. народа“, превод Ђ. Даничића, 1876, стр. 10—13.

² Ч. Мијатовић, Балшићи, студија за историју Зете, „Гласник“ XLIX, 1881, стр. 125—126. — То

У главном по својим географским, доцније и културним одликама, Зета се делила на горњу и доњу Зету. Горња је Зета захватала брдовито и стеновито поређе речице Зете и горње Мораче, а доња равну област у приморју и околини Скадарскога језера са градовима Скадром, Баром, Уцињем и другим. Ове две зетске области у многome показују необичне противности. Доња је Зета плодна равна заливена водом из Мораче и Бојане и оветрена свежим поветарцем са јадранске пучине и са високих брда Горње Зете и Арбаније. Горња је Зета веома врлетна површина, али ипак обилна пашом и накићена многим катунима. Доња је Зета обилна житом и виноградима, а морско су прибрежје покриле читаве шуме маслина, смокава и нерапада. Доња Зета и њени градови беху у тесним трговачким везама са трговачким градовима по осталом приморју јадранском и са Млечима. Чувена су зетска тржишта: св. Срђ на Бојани и Дањ на реци Дрину. Још у XVI веку обиљме доње Зете потсећало је млетачке баиле на плодну Италију.¹

што Мијатовић каже да је после Немање Зетом управљала „млађа грана дома Немањина“, ваља овде напоменути, погрешно је, јер се данас поуздано зна да је Вукан старији од Стевана Првовенчаног.

¹ „Le rippe del fiume (sc. Бојане) non solendo gli crescere, sono verdi, como de ammenissime fonti, et hanno campi sementi et vile habitatissime, fal che per opinione di

Разлика у географском и вегетативном погледу, поред свега, у средњем је веку ипак мања била него што је данас. И врлети горње Зете биле су онда покривене обилном шумом и освежене бистрим планинским потоцима, те и њих, као и Шарпланину, беху прекријила многобројна стада оваца.

Обличје површине и природа самога земљишта учинили су да се разлике између обе Зете нађу и у културном животу, а неколико и у карактеру тамошњег становништва. „Овај контраст у земљишту — вели Ч. Мијатовић — огледа се унеколико и у контрасту карактера друштвеног и политичког горње и доње Зете.

„Горе по прастарим планинама усамљени катуну чобана и овчара; — доле на Бојани у св. Срђу измеђ зидина од тесаног камена и под оловним кубетима гробнице српских краљева пред немањинског доба.

„Горе у планинама старински живот словенски по племенима и братствима, чудесна нека врста људске слободе, без форми, без устројства, а опет везана за некаку наивну али богату и јаку патри-

ciascuno, quel paese può esser comparato con quello d' Italia“. Место из путописа неког млетачкога Баила из XVI века. „Starine“ X, стр. 251, цитат и код Мијатовића „Валшићи“ и т. д. Гласник XLIX.“

проценту него до сада али, само на ону суму, која се у дотичној години више наплати од наплаћеног прихода у предходећој јој години.

Одборник г. Раденко Драговић понова изјављује да није за тантијему сем са раније изложених разлога и са тога разлога, што трошарински органи због тантијеме наплаћују трошарину и онде где јој није место и тиме само чине притисак на грађане.

Не разуме зашто се прикупљање трошарине не изда под закуп, кад се од исте у том случају може добити и већи чист приход него што се сада има, већ се још даје тантијема да се грађани притискују.

Одборник г. Тома Цинцар-Јанковић понова налази да су наводи предговорника врло важни јер док се одбор бори да се пијаца из Београда не пренесе у Смедерево, дотле трошарински органи сами гоне свет да иде на пијацу у Смедерево, јер они наплаћују трошарину и на пет јаја. Запитате ли тај свет што иде тамо на пијацу он ће вам рећи да бега од те тантијеме.

Заступник председника општине налази да тантијема треба да буде. Нашта се иста има дати и у коме проценту о томе је и прошле године вођена жива и дуга дебата и на послетку је усвојено овако, како је и буџетска комисија примила. Говоре одборника г. г. Драговића и Цинцар-Јанковића не може да разуме, јер док су они раније сами тврдили како се трошарински па и остали општ. приходи лабаво наплаћују и предлагали да се прикупљање истих изда под закуп, сад пак осуђују трошаринске органе, како трошарину наплаћују и на ситнице, па веле да је томе узрок тантијема.

Међу тим он налази да се у томе баш огледа њихова ревност.

Одборник г. Тома Цинцар-Јанковић изјављује, да се у томе не огледа њихова ревност већ неподобност за службу, јер док они наплаћују трошарину на ситнице онде где јој нема места дотле они пропуштају да је наплате онамо где треба, што се пак види из самих прихода од трошарине на млеко и вино, јер докле је трошарина на млеко много мања од трошарине на вино и докле се вина више троши но млека

јархалну дисциплину тако да онај слободни и неукротљиви народ у много прилика изгледа као послушно чељаде старешине коленивића. А доле у равници и приморју — остаци старог живота римских муниципија (Lissus, Ulcinium, Scodra!) градови који се сами као автономне општине управљају, и који се поносе и хвале што су им грађани потомци римских колонија.

„Горе — безлобна суровост простог једног пастирског живота; доле — латинско-византиска култура модификована у неколико живљем словенским и арбанашким.

„Горе — свежост младости друштвене, младост која у свима приликама има у себи по нешто што очарава; — доле, овде и онде, знаци умора и досадности, јер у самој ствари први снег народне и друштвене старости не пада на пастирске колебе по врховима планинским, већ на богате дворове са мраморним стубовима што носе бакарна кубета и оловне кругове с позлаћеним шипкама, којима се хватају муње и громови одбијају.“¹

Док је у планинској области горње Зете остао српски живаљ са својим особинама помирен и зближен са већ пословеним староседелачким пастирима, и неприступачношћу свога краја одвојен од сваког спољашњег утицаја, дотле становништво

ипак према приходу од трошарине на те артикле изгледа као да се млека одвећ више потроши него вина.

Заступник председника општине пошто се нико више не јавља за реч изјављује, да ће прво ставити на гласање прочитану позицију како ју је предложила буџетска комисија, па ако се иста одбаци онда ће редом како су учинени стављати на гласање учињене предлоге по овом предмету.

Ко је за ову позицију, како ју је предложила буџетска комисија гласаће „за“ а које против гласаће „против“.

По извршеном гласању констатовано је, да су „за“ гласали једанаест одборника и то: г. г. М. Капетановић, А. Ј. Аксентијевић, К. Теодосијевић, А. Н. Кремановић, Богоје Јовановић, Др. Јов. Данић, Милош Валожић, Божа С. Живковић, Адолаф Шток, Јов. Максимовић, Лазар М. Матић, и заступник председника општине, а „против“ дванаест одборника и то: г. г. Ј. Константиновић, Пера Новаковић, Р. Драговић, Т. Ц. Јанковић, Милан Димић, Дим. Наумовић, Мих. Борђевић, Дамњан Стојковић, Никола И. Димитријевић, Јов. Смедеревац, Љуба Дојчиновић и Борђе Н. Петровић, — изашао раније одборник г. Соломон Азријел.

Заступник председника општине саопштава одбору да је према оваком исходу гласања одбор усвојио ову позицију расхода, како ју је предложила буџетска комисија и да је решио: да се у буџет трошарине београдске општине за 1903 г. стави и следећи издатак: 12. управнику и трошаринском особљу тантијема на суму преко милона динара бруто трошаринског прихода и са царинарнице према чл. 35. уредбе, девет хиљада двеста педесет динара; јер се у чл. 81. зак. о општинама каже: кад се гласови подједнако поделе узима се да је одбор решио оно на којој је страни председник општинског одбора, па пошто су овде гласови подељени то се према поменутом зак. пропису има узети да је оно решено зашта је он као заступник председника општ. одбора гласао, а он је гласао за оно што је саопштено да је одбор решио.

у доњој равной Зети с погледом на културу има сложеније особине и периоде свога развитка — према спољашњим утицајима.¹ Култура становништва доње Зете имаше обележје смеше византиске, италијанске и словенске културе. Мора се признати да је утицај Италије био у Зети много јачи него византиски, и Новаковић је добро опазио кад каже за Зету: „Овде се, све до Немање, српски живот почео развијати већма под утицајима романским којима је цело приморје било изложено, него ли под утицајима византиским.“² Доцније се стање вероватно много изменило. Зета је, ступивши у заједницу са Рашком, ушла у ток њенога живота, и више отворила пута византинизму. Али ипак и даље је тај крај, заједно са Дубровником, Котором и другим градовима по приморју — који су с једне стране имали јаке везе са морем а с друге са Србијом — био главни пресађивач западне културе у Србији, а она се овде непрестано модификовала са особинама словенске и византиске културе. —

¹ „Овај последњи простор — област реке Зете с планинским падинама јесте права Зета, Зета најнепроменљивија; све остало је онако како и данас зависи од разних политичких прилика.“ Ст. Новаковић, Српске области X и XII века. Из „Гласника Срп. Уч. Друштва“ књ. XLVIII, 1879, стр. 19.

² Ст. Новаковић, Земљиште радње Немањине. Историјско-географска студија. „Годишњак“ I, 1877, стр. 169. и нап.; I. упореди стр. 171.

Одборник г. Борђе Петровић, сматра, да није решено оно што је саопштио заступник председника општ. одбора, а са следећих разлога: Кад се у члану 81. зак. о општинама каже да се узима да је оно решено, на шта пристане половина присутних одборника и један више, а кад су гласови подељени подједнако онда оно, на којој је страни председник општ. одбора, то се у овом случају не може сматрати да је оно решено за шта је гласао заступник председника општ. одбора, јер гласови одборника нису били подједнако подељени, већ је „за“ гласало 11 а „против“ 12 одборника, па су гласови подељени тек са гласом заступника председника општ. одбора.

Заступник председника општине изјављује, да се све одборске одлуке по чл. 83. зак. о општинама пре него се пусте у извршење достављају надзорној власти у препису, те ће се према томе и ова одлука послати г. министру унутр. дела као надзорној власти, која ће оценити како се има разумети да је овај предмет решен.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Одбор општински. — У седници одбора општинског од 21. ов. м. посвршавани су следећи послови:

Прочитан је записник прошлог састанка и примљен без измена.

Решено је да се допусти болници „Краљице Драге“ да може и то само течну нечистоћу дезинфиковану двадесет процентним кречним млеком спровести каналом од затворених цеву непосредно најкраћим путем у Саву.

Издата су по тражењу иследних власти уверења о владању и имовном стању извесних лица као и тражена уверења о породичном односу.

Изјављено је мишљење, да се Радован Лалић, берберски калфа, може примити под заштиту срп. закона, ако томе не стоје на путу друге какве закон. сметње.

Живот зетскога становништва показује нам се у доста тесној вези са животом у осталој Србији, а то је долазило једно од једнакости у националним погледима, — која се у време сјајнога српскога напредовања за време краља Уроша, Милутина и Стевана Дечанскога још више уравнила и угладила, — друго, од једнакости културнога и политичкога живота, особито ако се има на уму горња Зета. У време најбујнијег живота српске краљевине, зетска је властела избила као веома значајна чињеница у политичком развоју српске државе. Будући најистакнутији представник националних српских тежња и особина, српска је властела из Зете будним оком мотрила на политику српских владалаца. „Зетским властелима — вели Мајков — бијаху користи цијеле Србије веома драге, јер бијаху њихове земље користи; ко ће владати — то питање њима бијаше као питање о животу и срећи њих самих, и с тога се свагда стараше подизати на пријесто оне из краљевскога племена који живјеше код њих, које најбоље познаваше и у које се највише уздаше: незаконита Стевана Дечанскога вољеше него законита Владислава. Привезани свима користима за своју постојбину, без престанка хранећи међу собом старо јединство своје дружине и радећи по духу цијеле дружине своје, зетски властели не могоше до-

Примљено је к знању са одобравањем решење општ. суда од 15. ов. м. АБр. 454 којим је одређена цена лебу за другу половину ов. м. у 0,23 дин, по килограму, а леб да се продаје по 0,20 дин. у тежини од 870 грама.

Одобрено је да се враћа Алојзу Новотни овд. месару, аренда на суво месо и шунке, које буде извезао у иностранство под извесним погодбама.

Одбачена је молба Гвоздена Николића бив. каф., којом је тражио, да новчану казну на коју је осуђен од управе општ. трошарине, као кријумчар, исплати у месечним ратама од по 10 динара, а да му се иста не претвара у затвор.

Одобрено је двадесетодневно осуство Јеремији Вељковићу, општ. чистачу.

Одбачена је молба Ђорђа Б. Вељковића, овд. економа, којом је тражио да се њему уступи под закуп пренос угља и осталих водоводних потреба на Беле воде пробирницу и малу црпку и решено је да се остане при решењу од 17 децембра пр. год. АБр. 10754. којим је овај посао издат под закуп Аранђелу Ж. Илићу, овд. економу.

По молби г-ђе Јелене Стокићке, овд. удове, за накнаду штете причињене њеном имању постојећем на Топличиним Венцу нивелисањем истог изабрати су у ужи одбор одборници г. г. Јован Смедеревац, Милан Капетановић и Коста Др. Ризнић, да ступе у ближи споразум и погодбу са молиљом.

Решено је да у будуће општ. суд односно грађев. одељење пре него приступи нивелисању које улице, узме реч од грађана дотичне улице, да исти неће тражити никакву накнаду штете од општине, која се евентуално нанесе регулисањем дотичне улице њиховом имању, постојећем у тој улици, пошто њиховим имањима нивелисањем дотичне улице скаче вредност. Да грађани те своје изјаве прибележе код надлежног суда на дотично своје имање.

По молбама: Марије Ивановић, овд. и Манојла Торбице, овд. комисионара, за

повраћај трошарине на извезено масло односно пиво, решено је да се учини извиђај, да ли је прва све масло а други све пиво, на које траже повраћај трошарине извезли ван трошаринског рејона, па ако не буде онда да им се трошарина врати само на количине извезеног масла односно пива ну с тим да се другом задржи 5% државног процента.

Решено је да се заступништву јагодинског пива врати 60,25 динара наплаћене му трошарине на пиво, које је по том извезло.

Усвојен је предлог одборника г. Томе Цинцар-Јанковића, да се саопшти трговцима пића да у будуће при увозу пријаве количину пића које ће извести, јер ће им се само у том случају моћи да враћа трошарина на извезено пиће, дакле ако су исто при увозу пријавили за извоз.

Одобрено је, да се од г. Аксентија Голубовића, овд. камењара, набави 900 кубних метара камена кречњака по цени од 6,49 дин. по кубном метру за спуштање у Саву, ради обезбеђења обале.

Одобрено је општинском суду да може утрошити суму од 600 динара на довођење у исправност општинских коморских кола.

Није одржана. Одборска седница сазвата за 24 ов. м. није одржана због недоласка довољног броја одборника у исту.

Општинска кланица. У прошлој години заклато је на општинској кланици и то:

1. За варошку потрошњу:	
а, бивола	35 грла
б, волова	5914 "
в, крава	4476 "
г, телади	2672 " у тежини
	93.605 килограма,
д, овнова и оваца	8303 грла,
ђ, јарчева и коза	2111 "
е, јагањаца	36.360 "
ж, јаради	1984 "
з, свиња	16.698 " у тежини
	1.186.232 кграма;
и, прасади	1748 грла,

тачно изражено начело зетске властеле, које обележава њихово држање у политичком току догађаја у српској краљевини за живота Стевана Дечанскога. Али ипак ја не бих сасвим пристао уз Мајкова и признао да је зетска властела створила оне преврате у Србији у првој четврти XIV века зато што „не могаше допуштати да се у Србији увлачи власт туђа“, већ ту, поред тога има и других разлога, о којима ће се доцније говорити. А сада ће се само напоменути да ће политика српских краљева — једном Милутинова, другом Стеванова — доћи у опреку са начелима и зетске као и остале властеле, те ће баш Зета оба пута бити колевка незадовољничког кола, коме ће први пут — против краља Милутина — стати на чело Стеван Дечански, а други пут — против Стевана Дечанског — његов син Душан.

4. Довде је изнесен значај Зете као области и значај зетскога становништва као целине српскога народа, али политички (шта више ни географски)¹ положај Зете

није основано. Даље Симеун није пошао из Зете против цара Уроша већ из Акарније. Вукан није млађи већ старији од Стевана Првовенчаног, и т. д.

¹ О географији зетске области писали су: Ст. Новаковић у својој студији „Српске области X и XII века“, — из „Гласника срп. учен. друштва“ књ. XLVIII — 1879 — стр. 11—19, и Јиречек у „Handelsstrassen und Bergwerke von Bosnien und Serbien während des Mittelalters“. Prag 1879, стр. 19—22, (Види и стр. 62 sq.). Немто о том има о њој и у напред поменутој Новаковићевој студији „Земљиште радње Немањине.“

На ову поклату стоку наплаћено је у име аренде 476.159,70 динара а у име таксе за лекарски преглед 8719,70 динара. Свега 484.879,40 динара.

2. За војску и државне заводе:
а, волова 4944 грла,
б, телади 225 "
в, ситних преживара 8551 грла.

На ову поклату стоку наплаћено је у име аренде 13.971,85 динара.

Према овоме излази да је целокупан општински приход са кланице био у 1902 години 498.851,25 динара.

ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА

Г. Радовану Поповићу, председнику општине, Лебане. Послатих шест динара примили смо. Са овом сумом измирили сте претплату за другу полу пр. године и прву полу ове године. Признанице послаћемо Вам. Хвала Вам и братско Вам поздравље.

Наши претплатници

Молимо претплатнике нашега листа који нису за прошлу годину измирили претплату, да изволе исту што скорије измирити.

Претплату у Београду прима уредник, а иста се може положити и разносачима листа на признаницу његову.

Претплатници из унутрашњости могу положити претплату код поште.

пуштати да се у Србију увлачи власт туђа, њима противна, и свагда држаше народну страну: они се постараше те Дечански и Душан сметаше да се Србија не слије с Грчком и да не дође на пријесто српски грчко племе. Зету дичи што се држала старине. У њој се дуже држаху стара племенска правила, и кад у осталој Србији у велике владаше државна начела и воља једнога владоца, у њој још налазише потпору они Немањићи којима се племенско начело чињаше пробитачније од државнога: из ње Вукан шћаше завладати цијелом племенском државом; из ње се Константин и Симеун још трудеше одржати старе мисли о племенској држави, — један иштући да се заједнички влада очинством, а други јављајући да је влада преча стрицу него синовцу. Може бити да је у томе била већ у невријеме крајност, али зато се и није навршила, јер већи део зетскога становништва већ признаваше да се не може бити без новијех начела; за то је љубав к старини, а особито к племенским начелима очувала Зети једину власт и подражавала у народу поштовање према законитијем владоцима.¹

Иако у овим речима има доста за исправљање,² ипак је у главном у њима углавном

¹ А. Мајков, Историја срп. народа, 1876, стр. 140—41.

² Тако, на пр., Мајков, и овде каже да је Стеван незаконита рођења, а напред је доказано да тако мишљење

према осталим областима и према целини српске краљевине није до данас потпуно расветљен. Оно што Немања даде своје старијем сину Зету на управу, и што доцније — крајем XIII и у почетку XIV века — видимо да Зетом управљају са титулом „младога краља“ наследници престола Стеван Дечански и доцније његов син Душан, навело је неке историке да мисле да је то доиста била област у којој је требало да владају они којима је намењен краљевски престо (где би био, дакле неки српски дофинат). Тако се нарочито мислило све док се држало да је Вукан Немањић млађи син Стевана Немање; а отуда се опет изводило да је Немања тиме што је Стевану дао велико-жуцку власт, а Вукана наименовао великим кнезом и дао му Зету, хтео да одржи словенско породично начело по коме се старешина бирао по старешинству. Али и после, пошто се доказало да је Вукан старији од Првовенчаног, и пошто се Немањин поступак није више објашњавао каквим породичним начелима, него потребом саме државе, многи су ипак мислили о Зети исто онако као и пре. А тако су и даље мислили зато што се зна да су у њој као наследници управљали Стеван Дечански и Душан, и што је Стеван Првовенчани назива Немањиним „дедином“.

(Наставиће се)

ГЛАВНА УПРАВА ОПШТИНСКЕ ТРОШАРИНЕ

ИЗВОД

СТАТИСТИКЕ ЗА МЕСЕЦ ДЕЦЕМБАР 1902 ГОД. УПОРЕДНО СА МЕСЕЦОМ ДЕЦЕМБРОМ 1901 ГОД.

ТЕК. БРОЈ.	Р О Б А	МЕРА	ЗА ГОДИНУ 1901.				ЗА ГОДИНУ 1902.				ВИШЕ		МАЊЕ				
			ТЕЖИНА	ТАКСА од %		СКУПА ПРИХОД		ТЕЖИНА	ТАКСА од %		СКУПА ПРИХОД		ДИНАРА	ПР.	ДИНАРА	ПР.	
			СВЕГА	ДИН.	ПР.	ДИНАРА	ПР.	СВЕГА	ДИН.	ПР.	ДИНАРА	ПР.	ДИНАРА	ПР.	ДИНАРА	ПР.	
1	Грожђе за јело	Клгр.	35						70							70	
2	" " израду вина	"							130498 ⁵	6			7829 92			7829 92	
3	Воће без разлике	"	134564					2691 28	71721 ⁵	2			1434 43			1256 85	
4	Зелен, вариво и остало	"	98102					1962 04	288345	2			5766 90			3804 86	
5	Лук и кромпир	"	93283					932 83	132966	1			1329 66			396 83	
6	Сено	Кола	551		50			275 50	597		50		298 50			23	
7	Грис и гершл	Клгр.	5210		3			156 30	350		3		10 50			145 80	
8	Дрво за гориво	К. м.	10439		30			3131 70	3687		30		1106 10			2025 60	
9	Грађа: летве, даске греде	"	1064 ²⁷⁴		50			532 14	737		50		368 50			163 64	
10	Месо свињско	Клгр.	47407		8			3792 56	31164		8		2493 12			1299 44	
11	Прасад до 15 клгр.	Комад.	9379		1			9379	7533		1		7533 —			1846 —	
12	Јагњад и овце	"	72		1			72	85		1		85			13	
13	Зечева	"	354		50			177	518		50		259			82	
14	Дивљач	"						5	5		5		25			25	
15	Живина перната ситна	"	34195		10			3419 50	29937		10		2993 70			425 80	
16	" " крупна	"	10139		20			2027 80	6778		20		1355 60			672 20	
17	Риба свежа	Клгр.	11207		5			560 35	10735		5		536 75			23 60	
18	Сардине у бурадима и саламури	"	1376		5			68 80	2318		5		115 90			47 10	
19	Месо, сланина сирова	"	10707		10			1070 70	13611		10		1361 10			290 40	
20	Месо, сланина осушена	"	8392		20			1678 42	6137		20		1227 40			451 02	
21	Млеко	"	201165		5			10058 25	180826		5		9041 30			1016 95	
22	Јаја	"	18574		5			928 70	21102		5		1055 10			126 40	
23	Брашненице	"	910 ⁵		4			36 42	1066		4		42 64			6 22	
24	Бисквит	"	23		10			2 30	781		10		78 10			75 80	
25	Све израде од шећера	"	1327 ¹		10			132 71	7789		10		778 90			646 19	
26	Конзерве од меса и риба	"	147 ²		20			29 44	796		20		159 20			129 76	
27	Сардине у кутијама	"	2322 ⁸		5			116 14	961		5		48 05			68 09	
28	Сир стран	"	761		20			152 20	472		20		94 40			57 80	
29	Скоруп (кајмак)	"	5070		5			253 50	4077		5		203 85			49 65	
30	Масло (бутер)	"	1091 ⁵		10			109 15	2275		10		227 50			118 35	
31	Вино	литар	128898		8			10311 84	144821		8		11585 68			1273 84	
32	" фино	"	256		25			64	72		25		18			46	
33	Ракија до 10 гради	"	110997		10			11099 70	120413		10		12041 30			941 60	
34	" до 15 гради	"	7384		12			886 08	6398		12		767 76			118 32	
35	" преко 15 гради	"	7848		25			1962 —	21711		25		5427 75			3465 75	
36	Ликери, коњак и рум	"	1340		20			268	714		20		142 80			125 20	
37	Пиво	"	180072 ⁵		10			18007 25	146860		10		14686			3321 25	
38	Сирће	"	892		3			26 76	25		3		75			26 01	
39	Есенција	"	2287		25			571 75	4334		25		1083 50			511 75	
40	Минералне воде	"	10656		5			532 80	98140		5		4907			4374 20	
41	Угаљ камени	ваг.	74		6			444	140 ⁵⁰⁰		6		843 30			399 30	
42	Мрамор у пола израђен	Клгр.							15800		50		79			79 —	
43	Мрамор углађен	"	885		3			26 55	2357		3		70 71			44 16	
44	Трегери гвоздени	"	24308		50			121 54	10152		50		50 76			70 78	
45	Стакло	"	19471		2			389 42	165334		2		3306 68			2917 26	
46	Јужно воће	"	7344 ⁴		5			367 22	9792		5		489 60			122 38	
47	Остало јужно воће	"							31		15		4 65			4 65	
48	Бадем, суво грожђе	"	2542 ³		3			76 27	6457		3		193 71			117 44	
49	Зачинци прости	"	2011 ⁴		8			160 91	2878		8		230 24			69 33	
50	" бољи	"	203 ⁵		50			101 75	197		50		98 50			3 25	
51	" најбољи	"	7 ²⁵		100			7 25	3		100		3			4 25	
52	Кафа	"	32546 ⁵		2 50			813 66	65008		2 50		1625 20			811 54	
53	Сурогати од кафе (цигура)	"	480		5			24			5					24	
54	Чоколада	"	495 ¹		10			49 51	738		10		73 80			24 29	
55	Шећер	"	277240		50			1386 20	372058		50		1860 29			474 09	
56	Пиринач	"	82800		1			828	39600		1		396 —			432	
57	Креч и цемент	"	80740		25			219 35	217960		25		544 90			325 55	
58	Зејтин	"	17406		2			348 12	42201		2		844 02			495 90	
59	Маст за јело	"	918		30			275 40	1547		30		464 10			188 70	
60	Свеће старинске	"	13900 ⁵		2			278 01	12511		2		250 22			27 79	
61	Сода	сифон	13995		05			699 75	7290		05		364 50			335 25	
За пренос								94094 52					110312 84			30255 56	14037 24

ТЕК. БРОЈ.	РОБА	МЕРА	ЗА ГОДИНУ 1901.				ЗА ГОДИНУ 1902.				ВИШЕ		МАЊЕ					
			ТЕЖИНА		ТАКСА од %		СКУПА ПРИХОД		ТЕЖИНА		ТАКСА од %		СКУПА ПРИХОД		ВИШЕ		МАЊЕ	
			СВЕГА	ДИН.	ПР.	ДИНАРА	ПР.	СВЕГА	ДИН.	ПР.	ДИНАРА	ПР.	ДИНАРА	ПР.	ДИНАРА	ПР.		
	Пренето					94094	52				110312	84	30255	56	14037	24		
62	Кола дрвен. материјала	кола	73	1	73	38	1	38							35			
63	Кола до 1 тоне	"	26266	20	5253	20	37428	20	7485	60	2232	40						
64	Од товарног коња	ком.	1029	10	102	90	1282	10	128	20	25	30						
65	Пријаве	"				975	05	48	75	48	75							
66	Карте за слобод. улаз у варош					19	2	38		38								
67	Лежарина				978	84			1140	43	161	59						
68	Мерина				711	30			1043	75	332	45						
69	Пијачарина				515	85			366	90					148	95		
70	Дозволе за млеко				212				266		54							
71	Казне кријумчара				174	67			84	80					89	87		
72	Пломбе				24	95									24	95		
	Свега					102141	23			120953	27	33148	05	14336	01			
	Приход у децембру 1901									102141	23	14336	01					
	Вишак у месецу децембру 1902									18812	04	18812	04					

КМ 299
1 јануара 1903 године,
Београд

Из Управе општинске трошарине

О Б Ј А В А

Суд општине београдске на основу наређења VII пуков. окр. команде од 16 јануара 1903 г. Бр. 428 саопштава ради знања београдским грађанима следећу наредбу која гласи :

„Наредба бр. 3.

КОМАНДАНТА ДУНАВ. ДИВИЗ. ОБЛАСТИ
12 јануара 1903 г. Београд

I

Командант VIII пуков. окружне команде актом М 12571 од 3 децембра прошле године доставио ми је следеће:

Мирко Н. Вучковић, земљоделац из Пожаревца, продао је без дозволе команданта пуков. округа своја два коња који су жигосани са „В“ и узети за комору.

Из прибављених података види се: да је горе именовани Мирко оба своја коња продао 20 Октобра 1901 год без одобрења команданта пуков. округа.

Узет на одговор по овоме признаје да је коње продао без дозволе, а такође признаје да му је познат распис Господина Министра војног да несме коње без дозволе продати и свој поступак правда тиме што је сиромаш и нема чиме да храни коње.

Оваквим својим поступком обвезник Мирко је учинио кривицу која је противна распису Господина Министра војног; и која је по закону кажњива; па стога га на основу расписа Господина Министра војног АР. М 4101 од 8 Августа 1901. год. и на основу чл. 72 одељка III тач. 7. закона о „устројству војске“ казним са 100 динара у новцу у корист касе „Ремонтског фонда.“

II

Казну ову да командант одмах изврши и о извршењу ме извести.

III

Наредба ова да се саопшти свима општинским властима, а ове свима обвезницима, на територији Дунав. дивиз. области.

Командант, почасни ађутант Н. В. Краља
пуковник

Дим. Николић с. р.“

Од суда општине београдске 20. Јануара 1903 године ОВБр., 174. Београд.

О Г Л А С

По решењу одбора ове општине од 12. тек. мца М 115 суд општине Лозовичке на дан другог фебруара ове године јавном лицитацијом даваће под трогодишњи закуп механу ово општинску са њеним припадштвима као зградама и једиком под аренду за три године, рачунећи од 1. маја ове до 1. маја 1906 године.

Услови су врло пробитачни и могу се видети у канцеларији суда овог сваког дана од 8 до 12 пре и од 2 до 4 сата по подне.

Ово се даје јавности и позивају се они који су вољни ово општинеку механу узети под закуп да одређеног дана дођу на лицитацију и лицитирају.

М 219. Из седнице суда општине лозовичке, 18 јануара 1903 год., у Лозовику.

О Б Ј А В А

Суд општине београдске, на основу решења одбора општинског од 2 септембра 1902. год. АБр. 7740, продаваће путем јавне усмене лицитације петнајест празних плацева регулационог фонда општине београдске, постојећих на дунавском крају.

Продаја ових плацева извршиће се и то:

I. Плаца у Банатској улици на дан 3. фебруара 1903. год. пре подне.

II. Плаца другог у Банатској улици на дан 3. фебруара 1903. год. после подне.

III. Плаца у Дунавској улици на дан 4. фебруара 1903. год. пре подне.

IV. Плаца у Дубровачкој улици на дан 4. фебруара 1903. год. после подне.

V. Плаца у Драчкој улици на дан 5. фебруара 1903. год. пре подне.

VI. Плаца на углу Солунске и Драчке улице на дан 5. фебруара 1903. год. после подне.

VII. Плаца на углу Банатске и Драчке улице на дан 6. фебруара 1903. год. пре подне.

VIII. Плаца на углу Дунавске и Драчке улице на дан 6. фебруара 1903. год. после подне.

IX. Плаца на углу Банатске и Дубровачке улице на дан 7. фебруара 1903. год. пре подне.

X. Плаца у Солунској улици на дан 7. фебруара 1903. год. после подне.

XI. Плаца у улици Високог Стевана на дан 8. фебруара 1903. год. пре подне.

XII. Плаца другог у Дубровачкој улици на дан 8. фебруара 1903. год. после подне.

XIII. Плаца у Драчкој улици на дан 10. фебруара 1903. год. пре подне.

XIV. Плаца у Добрачиној улици на дан 10. фебруара 1903. год. после подне.

XV. Плаца на углу Дубровачке и Солунске улице на дан 11. фебруара 1903. год. после подне.

Лицитације ове држаће се у одређене дане од 8 до 12 пре подне односно од 2 до 5 сати после подне, у или пред кафаном званом „Друга београдска пивница“ у Душановој улици.

Кауција се полаже при лицитацији за сваки плац понаособ у 300 динара у готовом новцу или у срп. државним хартијама од вредности.

Ближи услови могу се видети у канцеларији економног одељења суда општинског сваког радног дана за време канцеларијско и при лицитацији.

Од суда општине београдске, 3. Јануара 1903. год. АБр. 10.331, у Београду.